

Шкільний булінг як одна із форм психологічного наси́льства

*Євгейчук Галина
Іванівна*

Мета

Розкрити
причини шкільного
булінгу та жорстокого
поводження серед
дітей в шкільному
середовищі,

з'ясувати які найбільше
види булінгу
проявляються серед
дітей

Завдання

Надати інформацію про особливості роботи з проявами булінгу між учасниками НВП.

Співпраця вчителів, батьків, психолога по усуненню проблем булінгу в учнівському середовищі

Ознайомити з матеріалами по роботі з учнями, які чинять знущання, насилля.

Булінг

Булінг — це регулярне та цілеспрямоване нанесення фізичної й душевної шкоди людині, дитині.

Це довготривале “відторгнення” дитини більшістю членів класу чи групи. Як показують дослідження, актуальним в учнівських колективах стало поняття «мобінг»

(від англ. — натовп, глум й означає психологічний терор, який здійснює група по відношенню до особистості).

Види булінгу

Види булінгу

бойкот

причіпки

кепкування

дезінформація

донос

Спричинення шкоди
здоров'ю

Кібербулінг,
дрібні крадіжки

Найчастіше жертвами булінгу стають такі учні:

Які мають фізичні
недоліки або вади

Особливості поведінки

Особливості
зовнішності

Страх перед школою

Відсутність досвіду
життя в колективі

Хвороби, фізично
слабкі, тривожні

Низький рівень
інтелекту, неохайні

Руйнує
формува
ння
сфер

Діяльності,
спілкування

Впливає на
соціалізацію
жертви

самосвідо
мости

Булінг

Наслідки булінга

- неадекватне сприйняття власної індивідуальності - занижена самооцінка, комплекс неповноцінності, беззахисність;
- неадекватне сприйняття реальності - формування дезадаптаційних захисних психологічних механізмів;
- тривога, стрес, фобії, депресії, неврози, страх;
- відхилення в поведінці - адиктивна, антисоціальна (крайньої формою якої є кримінальна), суїцидальна;
- формування залежностей: алкогольна, тютюнова, наркотична, психологічна і т.д.;
- порушення в комунікативній сфері (крайнім випадком є розлади мовлення) - страх спілкування з людьми, крайню недовіру до людей, відсторонення від спілкування з колективом (в школі це проявляється у вигляді прогулів).
-

Мотивація до булінгу

- ⦿ Мотивацією до булінгу можуть стати заздрість, помста, відчуття неприязні, прагнення відновити справедливість, побудова ієрархії, нейтралізація суперника, самоствердження тощо аж до задоволення садистських потреб окремих осіб . Вважається, що діти, схильні до цькування, отримують задоволення від знущань, що надалі призводить до відсутності емпатії до інших людей та, як наслідок, кримінального майбутнього .
- ⦿ В наш час інформаційних технологій з'явився новий вид цькування - кібер-булінг, що за короткий час став особливо популярним серед підлітків. Кібер-булінг - систематична агресивна поведінка або поведінка із наданням психологічної шкоди, що здійснюється через електронну пошту, у чатах, соціальних мережах, на web-сайтах, а також за допомогою мобільного зв'язку.

Наскільки серйозною проблемою є булінг?

Булінг є абсолютно неприпустимим. Він не повинен розглядатися просто як “період дорослішання”.

Наукові дослідження і досвід постійно підтверджують, що булінг - це серйозна проблема, яка має далекосяжні наслідки для учнів, які причетні, їх родин, ровесників і найближчої громади.

Булінг має місце тоді, коли існує дисбаланс сил між людьми

Дисбаланс” може означати, що один з учнів є старшим за віком, належить до іншої раси або має більше друзів, ніж інший.

Учні, які є жертвами булінгу, часто страждають від соціального неспокою, самотності, відчуження, фізичних хвороб і низької самооцінки. У них також можуть розвинутися фобії, агресивна поведінка або депресія. Деякі учні пропускають школу, їх успішність падає, або навіть зовсім кидають школу через булінг.

Хлопці і дівчата проявляють булінг однаково?

Схильними до булінгу можуть бути як хлопці, так і дівчата. Хлопці частіше вдаються до фізичного булінгу, а дівчата у більшості випадків застосовують більш непрямі дії, такі як розповсюдження пліток про однокласників, або ж ізолювання останніх шляхом виключення із спільної діяльності або груп. Проте з віком, як хлопці, так і дівчата більше вдаються до словесного і соціального булінгу.

Як дізнатися чи моя дитина є жертвою булінгу?

Мала дитина може і не знати слова “забіяка, той хто загрожує”, але вона розуміє, коли хтось поводить себе підло, завдає їй болю, засмучує або залякує. Вона може про це вам не сказати, оскільки може турбуватися про те, що буде ще гірше, якщо вона “розкаже”, “пліткуватиме” або “видасть”.

Ознаки, на які потрібно звернути увагу:

Діти, які страждають від булінгу, можуть не хотіти йти до школи або ж можуть плакати чи почуватися хворими у шкільні дні.

- Вони можуть не хотіти брати участь у спільній діяльності чи соціальних заходах з іншими учнями.
- Вони можуть поводитися інакше, не так, як звичайно.
- Вони можуть раптом почати губити гроші чи особисті речі, або ж приходити додому у порваному одязі чи з поламаними речами і при цьому дають неймовірні пояснення.
- Підлітки, які є жертвами булінгу або приставань, можуть також почати говорити про те, щоб кинути школу, і починають пропускати заходи, в яких приймають участь інші учні.

Моя дитина є жертвою булінгу. Що мені робити?

Вислухайте свою дитину і запевніть її, що вона має право бути у безпеці.

- Докладно з'ясуйте факти. Занотуйте, що і коли трапилось.

Поговоріть з інструктором або тренером, якщо булінг має місце під час позашкільної діяльності чи спортивних заходів.

- Зверніться до поліції, якщо булінг містить кримінальну поведінку, таку як напад із сексуальною метою або застосування зброї, або якщо загроза безпеці вашої дитини знаходиться у самій громаді, а не у школі.

Як можна допомогти дитині справитися із булінгом

Булінг – це
погано.

- Розкажи дорослому, якому ти довіряєш - вчителю, директору, водію шкільного автобуса чи завідувачці їдальні про те, що трапилося, або повідом про це анонімно.

Поради
щодо

- Зберігай спокій і обійди ситуацію.

булінгу

- Поговори про це із своїми братами чи сестрами, або з друзями, щоб тобі не здавалося, що ти самотній.

Як зрозуміти, що дитина є жертвою булінгу?

- Діти, які страждають від булінгу, можуть не хотіти йти до школи або ж можуть плакати, вигадувати хворобу у шкільні дні.
- Вони не беруть участь у спільній класній діяльності, соціальних заходах.
- Часто у дитини змінюється поведінка: вона усамітнюється, поводить себе незвичайно.
- Дитина починає губити гроші або речі, приходить додому у порваному одязі чи з поламаними речами. Коли ви її запитаете, що трапилося - не можуть реалістично пояснити.
- Може почати говорити про те, що кине школу, пропускає заходи, в яких приймають участь інші учні.
- Відсутність контакту з однолітками: немає друзів, зідзвонювань, не ведеться переписка у соцмережах, похід до школи і повернення звідти наодинці, немає у кого запитати домашнє завдання.
- Психосоматичні ознаки: часті хвороби, наприклад, ломота в тілі, болі в животі, вірусні інфекції.
- Обмальовані руки або специфічні малюнки на полях у зошиті.
- Бажання іти до школи іншою дорогою, аніж та, якою йдуть усі інші діти.

Чому діти стають жертвами булінгу?

Занижена самооцінка

Домашня атмосфера

Атмосфера в класі

За статистикою 80%
українських дітей
піддаються цькуванню.

Учасники булінгу

Хто і як відповідатиме за булінг в Україні

- Булінг (цкування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Відповідальність згідно ст. 173-4 кодексу України про адміністративну відповідальність щодо булінгу.

- Штраф від 50 до 200 мінімумів доходів громадян (від 850 – до 3400 гривень)
- Громадські роботи від 20 до 60 годин.
- Виправні роботи на срок до одного місяця з врахуванням до 20% заробітку.

Хто несе відповідальність щодо булінгу

Батьки, або особи, які їх замінюють у випадку, коли дитина, яка вчинила булінг, не досягла 16 років.

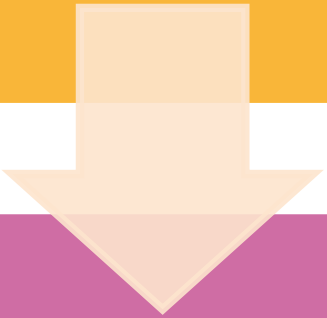
- Діти, які досягли 16 років

Керівник закладу освіти у разі неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цкування) учасника освітнього процесу.

Булінг в Україні

За даними різних досліджень, майже кожен третій учень в Україні так чи інакше зазнавав булінгу в школі, потерпав від принижень і глузувань:

10 % - регулярно (раз на тиждень і частіше); 55 % - частково піддаються знуцанню з боку однокласників; 26 % - батьків вважають своїх дітей жертвами булінгу.

Що можуть зробити батьки?

Про те якщо дитина все-таки підтвердила в розмові, що вона стала жертвою булінгу, то скажіть їй:

Я тобі вірю (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви повністю на її боці).

Мені шкода, що з тобою це сталося (це допоможе дитині зрозуміти, що Ви переживаєте за неї і співчуваєте їй).

Це не твоя провина (це допоможе дитині зрозуміти, що її не звинувачують у тому, що сталося).

Таке може трапитися з кожним (це допоможе дитині зрозуміти, що вона не самотня: багатьом її одноліткам доводиться переживати залякування та агресію в той чи той момент свого життя).

Добре, що ти сказав мені про це (це допоможе дитині зрозуміти, що вона правильно вчинила, звернувшись по допомогу).

Я люблю тебе і намагатимуся зробити так, щоб тобі більше не загрожувала небезпека (це допоможе дитині з надією подивитись у майбутнє та відчувати захист).

Які випадки булінгу найбільше

поширені в Україні

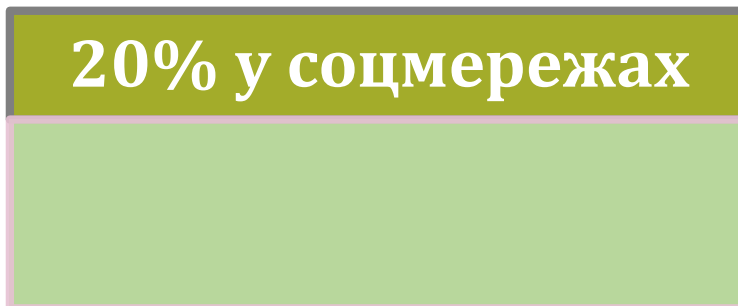

69% вживу

20% у соцмережах

1 % по телефону

Як можуть допомогти вчителі?

Булінг у школі є неприйнятним

Кожен має знати, як виявляється насильство і цькування.

Спільно з учнями мають бути вироблені правила поведінки.

Дисциплінарні заходи повинні мати виховний характер.

Жоден випадок насильства, цькування не можна лишати без уваги

Ситуацію потрібно аналізувати з двох сторін.

Учням треба пояснити, що навіть пасивне спостереження за

знущаннями надихає кривдника продовжувати свої дії.

Потрібно запровадити механізм повідомлення про випадки насильства

щоб учні не боялися цього робити

Негативне ставлення до школи

Для успішного попередження та протидії насильству треба проводити заняття з

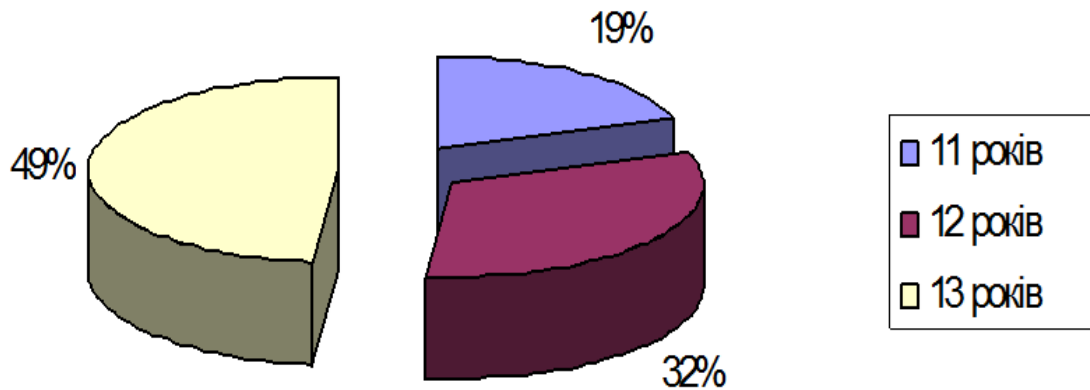
Навчання навичок ефективного спілкування та мирного

розв'язання конфліктів

Дослідження булінгу

Прояви булінгу в середній школі

Прояви булінгу в середній школі

Навчання навичок протидії булінгу в школі

Для початкової школи «Як відстояти себе».
«Правила спілкування»

Для основної школи

- Як протистояти тиску однолітків.
- Підліткові компанії.
- Стоп булінг
- Безпека спілкування у мережі Інтернет

Для старшої школи

- Булінг у учнівському середовищі: причини, наслідки та шляхи його подолання
- Топ булінг.

Висновки

Відносно вікових особливостей виникнення булінгу як показали дослідження відомо, що булінг найбільше поширений серед школярів у віці 13-14 років, чим серед більш молодших 10 років.

Особистісні риси, властиві представникам різних типів акцентуацій логічно пояснюють схильність учнів до певних видів булінгу. Гіпертимні та епілептоїдні діти схильні до активного фізичного знущання через власну активність та вибуховість; психастенічні, циклоїдні та сенситивні діти не схильні до булінгу через власну тривожність, пригніченість, нестійкість та нерішучість.

ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ

STOP

Bullying

